

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Valdymo apskaita	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Daiva Tamulevičienė Kitas (-i): jaunesnioji asist. Kamilė Medekytė-Žydelė	Ekonomikos ir verslo administravimo fakultetas Apskaitos ir audito katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji pakopa	Privalomas

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Nuotolinio mokymosi	Rudens semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Apskaitos pagrindai	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kreditai	130 val.	48 val.	82 val.

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Dalyko tikslas yra pateikti žinias apie valdymo apskaitos metodikų diegimo ir plėtojimo įmonėje principus bei ugdyti studentų gebėjimus apskaityti, analizuoti, vertinti, valdyti įmonės išlaidas, savarankiškai priimti pagrįstus sprendimus, vertinti šių sprendimų padarinius bei pateikti šią informaciją vidiniams vartotojams. <i>Bendrosios kompetencijos:</i> Gebės kūrybiškai spręsti vadybos ir verslo problemas taikant įgytas žinias Gebės bendrauti tarpasmeniniu ir tarpkultūriniu lygmeniu Gebės analizuoti informaciją ir daryti pagrįstas išvadas <i>Dalykinės kompetencijos:</i> Gebės sistemiškai vertinti organizaciją ir jos aplinką Gebės planuoti, organizuoti ir valdyti praktines veiklas		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- suvoks valdymo apskaitos esmę, reikšmę, taikymo sritis bei vietą įmonės valdymo informacinėje sistemoje; - žinos pagrindines išlaidų ir valdymo apskaitos koncepcijas, modelius, metodus, jų taikymo principus ir sritis; - bus pasirengę savarankiškai rinkti, sisteminti ir interpretuoti informaciją, reikalingą įmonės išlaidoms apskaityti, analizuoti, vertinti ir priimti valdymo sprendimus.	Paskaitos, seminarai, darbas su moksline literatūra ir šaltiniais; užduočių sprendimas; užduočių VMA atlikimas	Tarpinis atsiskaitymas Darbas virtualioje mokymosi aplinkoje Egzaminas
- parinks ir taikys įvairius išlaidų apskaitos ir savikainos skaičiavimo metodus bei sistemas, gebės vertinti jų pasirinkimo galimybių įtaką finansiniams rezultatams; - parengs ataskaitas, pranešimus, kalkuliacijas, gebės pritaikyti juos konkrečių vartotojų poreikiams.	Paskaitos, seminarai, ataskaitų kūrimas, praktinių užduočių sprendimas, užduočių VMA atlikimas	Tarpinis atsiskaitymas Darbas virtualioje mokymosi aplinkoje

- parinks ir taikys įvairius trumpalaikių sprendimų priėmimo modelius; gebės kompleksiskai vertinti siūlomų sprendimų padarinius; - gebės vertinti išlaidų, apimties bei kitų veiksnių pasikeitimo įtaką finansiniams rezultatams bei siūlys sprendimų alternatyvas įvairioms verslo situacijoms.	Paskaitos, seminarai, darbas su moksline literatūra ir šaltiniais; ataskaitų kūrimas; užduočių sprendimas; užduočių VMA atlikimas; statistiniai skaičiavimai	Darbas virtualioje mokymosi aplinkoje Egzaminas
- bus pasirengę savarankiškai rinkti, sisteminti ir interpretuoti informaciją, reikalingą įmonės veiklos planavimui, kontrolei ir vertinimui.	Paskaitos, seminarai, ataskaitų kūrimas; užduočių sprendimas; užduočių VMA atlikimas;	Darbas virtualioje mokymosi aplinkoje Egzaminas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	El. mokymas(is)	Praktika	Visas kontaktinis	Savarankiškas	Užduotys
I dalis. Valdymo ir išlaidų apskaitos pagrindai									
1. Valdymo apskaitos informacinė sistema. <i>Valdymo apskaitos esmė, reikšmė, taikymo sritys, kryptys ir uždaviniai. Lyginamoji valdymo ir finansinės apskaitos charakteristika. Valdymo apskaitos evoliucija. Išlaidų, ribinės, biudžetinės ir strateginės valdymo apskaitos pagrindinės užduotys ir jų įgyvendinimo metodai. Valdymo apskaitos reglamentavimas tarptautiniu mastu. Valdymo apskaitos darbuotojų profesinės organizacijos ir profesinės etikos reikalavimai. Valdymo apskaitos reglamentavimas įmonės mastu. Valdymo apskaitos politikos formavimas.</i>	2						2	5	Mokslinės literatūros studijavimas, CIMA, IMA ir Lietuvos buhalterijų etikos kodeksų studijavimas.
2. Išlaidų esmė ir klasifikavimas. <i>Išlaidų apskaita valdymo apskaitos kontekste. Išlaidų samprata: jų prigimtis ir apibrėžimas. Išlaidų klasifikacijos reikšmė. Išlaidų rūšys. Gamybos ir laikotarpio išlaidos. Gamybos išlaidų elementai. Pagamintos ir parduotos produkcijos savikainos apskaičiavimas</i>	2			2			4	6	Sąvokų analizė, Užduočių sprendimas, Ataskaitų parengimas, Savikontrolės užduočių VMA atlikimas.
3. Produkcijos ir paslaugų savikainos kalkuliavimo metodai. <i>Savikainos rūšys ir apskaičiavimo elementai. Tradiciniai išlaidų skaičiavimo metodai: užsakyminis ir procesinis. Išlaidų priskyrimas užsakymui. Užsakymo savikainos skaičiavimo dokumentai. Pagrindiniai užsakyminio išlaidų skaičiavimo metodo buhalteriniai įrašai. Procesinio savikainos skaičiavimo metodo esmė ir taikymo sritys. Pagrindiniai procesinio metodo etapai. Sąlyginių vienetų esmė.</i>	4			2			6	9	Pirminių dokumentų pildymas; Buhalterinių įrašų registravimas, Savikainos skaičiavimas, Ataskaitų parengimas, Savikontrolės užduočių VMA atlikimas.
4. Išlaidų paskirstymas. <i>Išlaidų paskirstymo esmė ir tikslai. Išlaidų paskirstymo bazės pasirinkimas. Pridėtinių (netiesioginių) išlaidų paskirstymo metodika. Pridėtinių išlaidų priskyrimas gaminiams. Netiesioginių išlaidų normos apskaičiavimas. Išlaidų paskirstymo sistema, apimanti visas įmonės veiklos sritis (ABC sistema), jos apibūdinimas ir</i>	4			2			6	10	Praktinių užduočių sprendimas, Ataskaitų parengimas Gautų rezultatų interpretavimas, Savikontrolės užduočių VMA atlikimas.

<i>taikymas. ABC sistemos sukūrimo ir įgyvendinimo įmonėje principai. Išlaidų paskirstymo kompleksiniams produktams metodai, jų pasirinkimo kriterijai, trūkumai ir privalumai.</i>									
Tarpinis atsiskaitymas už 1–4 temas	2						2	6	Medžiagos kartojimas, Pasirengimas atsiskaitymui, Savikontrolės užduočių atlikimas.
II dalis. Valdymo apskaitos informacijos naudojimas priimant valdymo sprendimus									
5. Išlaidų elgesys. <i>Išlaidų elgesio samprata ir reikšmė priimant valdymo sprendimus. Kintamos išlaidos, pastovios, mišrios išlaidos ir jų savybės. Pagrindiniai mišrių išlaidų išskyrimo metodai. Statistiniai mišrių išlaidų išskyrimo patikimumo testai. Ribinis pelnas. Ribinio pelno poveikis sprendimų priėmimui. Ribinio pelno ataskaita. Ribinio pelno rodikliai.</i>	2			2			4	6	Praktinių užduočių sprendimas, Ataskaitų parengimas Gautų rezultatų interpretavimas ir vertinimas, Savikontrolės užduočių VMA atlikimas.
6. Išlaidų – apimtys – pelno analizė. <i>IAP analizės reikšmė ir tikslai. Kritinio pelningumo (lūžio) taškas. Kritinio pelningumo taško apskaičiavimas algebriniu, ribiniu ir grafiniu metodais. Įvairios KPT panaudojimo galimybės. Tikslinių pardavimo pajamų analizė. Išlaidų, apimtys, pelno ryšiai. Rizikos įvertinimo instrumentai: jautrumo analizė, veiklos svertas, saugumo riba. Įvairaus asortimento gaminių KPT ir IAP analizė.</i>	4			2			6	10	Situacijų analizė, Praktinių užduočių sprendimas, Gautų rezultatų interpretavimas ir vertinimas, Ataskaitų parengimas, Savikontrolės užduočių VMA atlikimas.
7. Alternatyvių išlaidų analizė. <i>Alternatyvaus pasirinkimo trumpalaikių sprendimų priėmimo metodas. Priklausomos ir nepriklausomos išlaidos. Alternatyvių išlaidų analizės taikymo atvejai. Geriausios (pelningiausios) alternatyvos parinkimas priimant sprendimus.</i>	2			2			4	6	Situacijų analizė, Praktinių užduočių sprendimas, Gautų rezultatų interpretavimas ir vertinimas.
8. Įmonės planų ir biudžetų sistema. <i>Biudžetų esmė ir jų vaidmuo įmonės veiklos planavimo ir kontrolės procese. Biudžetų parengimo tikslai, principai ir sudarymo etapai. Biudžetų rūšys. Įmonės pagrindinio biudžeto sandara. Veiklos biudžeto parengimas. Pinigų biudžeto parengimas.</i>	4			2			6	8	Literatūros studijavimas, Praktinių užduočių sprendimas, Savikontrolės užduočių atlikimas VMA.
9. Biudžetų vykdymo kontrolė. <i>Kontrolės esmė, rūšys. Pirmojo, antrojo ir trečiojo lygio kontrolė. Lankstaus biudžeto parengimas. Veiklos vertinimas taikant nuokrypių analizę. Nuokrypių nuo normų skaičiavimas, analizė ir valdymas.</i>	4			2			6	8	Praktinių užduočių sprendimas, Savikontrolės užduočių VMA atlikimas.
Socialinio partnerio paskaita	2						2		
Pasiruošimas egzaminas								8	Medžiagos kartojimas
Iš viso	32			16			48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Tarpinis atsiskaitymas	40 %	Spalio mėn.	Atsiskaitymą sudaro įvairaus sudėtingumo uždaro testo užduotys. Tarpiniu atsiskaitymu siekiama patikrinti, kaip studentai įsisavino žinias, susijusias su valdymo ir išlaidų apskaitos esme bei įvertinti gebėjimus taikyti įvairius

			savikainos skaičiavimo metodus, paskirstyti išlaidas gaminamos produkcijos savikainai. Vertinimas: Puikiai: teisingai atsakyta 95–100 proc. klausimų. Labai gerai: teisingai atsakyta 85–94 proc. klausimų. Gerai: teisingai atsakyta 75–84 proc. klausimų. Vidutiniškai: teisingai atsakyta 65–74 proc. klausimų. Patenkinamai: teisingai atsakyta 55–64 proc. klausimų. Silpnai: teisingai atsakyta 45–54 proc. klausimų.
Darbas virtualioje mokymosi aplinkoje	20 %	Semestro metu	Puikiai: laiku, savarankiškai ir puikiai atlieka visas paskirtas praktines ir savikontrolės užduotis. Labai gerai/gerai: laiku ir savarankiškai atlieka visas paskirtas praktines ir savikontrolės užduotis, yra nedaug (neesminių) klaidų Vidutiniškai: laiku ir savarankiškai atlieka daugiau kaip 2/3 paskirtų užduočių, užduočių sprendimuose pasitaiko klaidų ir netikslumų. Patenkinamai/silpnai: sprendžiant užduotis daro daug (esminių) klaidų, jas atlieka pavėluotai. Nepatenkinamai: neatlieka dėstytojo paskirtų užduočių arba jas vykdo nesavarankiškai.
Egzaminas	40 %	Sausio mėn.	Egzaminą sudaro įvairaus sudėtingumo uždaro testo užduotys. Egzaminu siekiama patikrinti, kaip studentai įsisavino žinias, susijusias su išlaidų informacijos panaudojimu atliekant išlaidų – apimtį – pelno analizę, alternatyvių išlaidų analizę bei įmonės biudžetų ir jų vykdymo kontrolės sistemos formavimą. Vertinimas: Puikiai: teisingai atsakyta 95–100 proc. klausimų. Labai gerai: teisingai atsakyta 85–94 proc. klausimų. Gerai: teisingai atsakyta 75–84 proc. klausimų. Vidutiniškai: teisingai atsakyta 65–74 proc. klausimų. Patenkinamai: teisingai atsakyta 55–64 proc. klausimų. Silpnai: teisingai atsakyta 45–54 proc. klausimų.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
D. Tamulevičienė, R. Subačienė	2023	Valdymo apskaita: įmonės išlaidų ir biudžeto valdymas		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
V.Lakis, J.Mackevičius, L.Gaižauskas	2010	Valdymo apskaitos teorija ir praktika		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
J.Mackevičius	2003	Valdymo apskaita. Konceptija, metodika, politika		Vilnius; TEV
Papildoma literatūra				
D. Tamulevičienė, J. Mackevičius	2021	Išlaidų apskaitos ir produkcijos savikainos kalkuliavimo problemos: retrospektyvus ir perspektyvus kontekstas		Vilnius; Vilniaus universiteto leidykla.
J.Mackevičius	2019	Apskaita, auditas, analizė: teorijos, metodikos, nuostatos (3 skyrius)		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
J.Mackevičius, R.Subačienė	2016	Lietuvos buhalterinės apskaitos sistema: praeitis, dabartis, perspektyvos (7 skyrius)		Vilnius: Akademine leidyba

W. Lanen., A. Shanon, M. Maher	2014	Fundamentals of cost accounting		McGraw-Hill
D.Tamulevičienė, R.Subačienė	2013	Valdymo apskaita		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
P. Periasamy	2010	Textbook of Financial Cost and Management Accounting		Global Media https://ebookcentral.proquest.com/lib/viluniv-ebooks/reader.action?docID=3011183
M N Arora	2010	Advanced Cost Accounting: Theory, Problems and Solutions		Himalaya Publishing House https://ebookcentral.proquest.com/lib/viluniv-ebooks/reader.action?docID=588038
C.Drury	2015	Management and cost accounting		Thomson Learning